

MONIPUOLISESTI TEKNIIKASTA

Kiitos Kimmo Antilalle kuluneesta neljästä vuodesta. Hän vetäytyi Tekniikan Waiheita -lehden päätoimittajan paikalta vuodenvaihteessa, ja nyt allekirjoittanut ottaa vastuun pestistä.

Kun silmäilee viime vuosina lehdessä käsiteltyjä aiheita, niille on vaikea keksiä yhteistä nimeä. Teemanumeroissa on käsitelty teollisuusympäristöjä, sähkön historiaa sekä teknologian ja kaupungin suhdetta. Myös muoville on omistettu oma numeronsa. Monipuolinen onkin ehkä käyttökelpoisin termi kuvaamaan Tekniikan Waiheita -lehden sisältöä.

Monipuolisuus liittyy tietysti kaikkeen tekniikan tutkimukseen; erilaista tekniikkaa riittää tutkittavaksi, samoin tekniikan tekijöitä ja käyttäjiä. Myös tekniikkaa tutkivia tahoja ja tekniikan tutkimuksen tapoja on lukuisia. Vaikka Tekniikan Waiheita onkin teknologian historiaan erikoistunut julkaisu, lehdessä on ollut tilaa myös muille tutkimuksen lohkoille – muun muassa tekniikan filosofialle.

Vastaava teemojen ja tutkimusalojen monipuolisuus tullaan säilyttämään tulevaisuudessakin. Tekniikan Waiheita on lehti, jossa tekniikkaa käsitellään useasta näkökulmasta eri aloilta tulevien ihmisten toimesta. Tekniikan Waiheita ei ole lehti, joka lähtökohtaisesti painottuu tiettyyn tutkimuksen traditioon tai julkaisemisen tapaan.

Voidaan kuitenkin myös todeta, että yliopistossa opiskelevien ja siellä tekniikkaa työkseen tutkivien henkilöiden kirjoitukset ovat lehdessä enemmistönä. Tämä näkyy muun muassa siinä, että artikkeleissa pääpaino on pitkälti tekniikan tekijöissä ja käyttäjissä sekä sen vaikutuksissa. Toivottavaa kuitenkin olisi, että myös tekniikan hardware-puolen historiasta – koneista, laitteista ja menetelmistä – voitaisiin julkaista säännöllisesti juttuja. Tällaisia artikkeleita on kuitenkin tarjolla vain vähän. Niiden potentiaaliset kirjoittajat eivät yleensä löydy historian, sosiologian tai filosofian laitoksilta, vaan teknillisessä korkeakoulussa tai teollisuuden parissa työskentelevien

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Niukuudesta kerskakulutukseen ja takaisin? Asenteet ja mielikuvat jätehuollon järjestämisessä 1800-luvulta nykypäivään. Pauliina Nurmi	5
Mercury – mustaa voimaa! Anne Ala-Pöllänen	16
Töölöntullin pajassa Veijo Kauppinen	28
Museot	
Kauneus kumpuaa käyttötarkoituksesta Tekniikan museon uuden johtajan Kaisa Vähähyyppän haastattelu (Tiina Männistö)	31
Tekniikan museo teknologiakasvattajana (Riina Linna)	34
Seminaarit ja matkat	
Teknikhistoriska dagar Upsalassa 4.–6.4.2006 (Mikko Kylliäinen)	38
Euroopan rajojen uudelleenmäärittelyä (Riikka Nisonen)	41
Arvostelut	
Vatorin veneitä sillinpyynnistä loistopursiin (Osmo Palonen)	43
Kaupunkien ampieiset (Reijo Valta)	44
Uutiset	46
Abstracts	50

keskuudesta. Heitä olisikin saatava vahvemmin mukaan tekniikan historian julkaisutoimintaan.

Technology and Culture -lehden päätoimittaja John Staudenmaier totesi eräässä seminaarissa ei niin kauan sitten, että suuri osa kyseiseen lehteen tulevista artikkeliehdotuksista julkaistaan. Harvinaista on kuitenkin se, että juttu päättyy lehden sivuille alkuperäisessä muodossaan. Lähes poikkeuksetta toimitus kehittää juttua eteenpäin yhdessä kirjoittajan kanssa. Sama pätee kädessä olevaan lehteen ja tuleviin numeroihin. Artikkelin kirjoittaminen on yleensä useampivaiheinen prosessi, jossa teksti kulkee kirjoittajan, toimituksen ja esitarkastajan välillä. Tällä menettelyllä taataan, että lopputulos – lehdessä ilmestyvä artikkeli – on mahdollisimman laadukas. Edellä mainittu on tarkoitettu rohkaisuksi potentiaalisille artikkelin kirjoittajille – juttuja kannattaa tarjota. Samalla se on osoitus Tekniikan Waiheita -lehden toimintatavasta, jossa vertaisarviointi tullaan ottamaan laajemmin käyttöön julkaistavien artikkeleiden kohdalla.

Vuoden toisessa lehdessä käsitellään ajan-kohtaisia teemoja. Pauliina Nurmen avausjutussa tulee esiin muutos, joka on tapahtunut kulutukseen ja jätteisiin liittyen eri puolilla maailmaa kuluneiden noin sadan vuoden aikana. Aikaisemmin suuren osan jätteistään uusiokäyttäneet yhteisöt muuttuivat vähitellen sellaisiksi, joissa kertakulutushyödykkeet ovat ottaneet ylivallan. Onko edessä kuitenkin pakon sanelema paluu vanhaan?

Kesän keskellä lehdessä paneudutaan myös suomalaisilla veneilijöillä jo yli 50 vuotta käytössä olleeseen laitteeseen: Anne Ala-Pölläsen artikkelissa käsitellään Mercury-perämoottoreita, niiden yleistymistä Suomessa sekä profiloitumista venepiirin maskuliiniseksi valinnaksi. Artikkelin on sivutuote Ala-Pölläsen tekemästä Vator Oy:n historiasta, joka on myös yksi lehdessä arvioiduista kirja-uutuuksista. Lehden kolmas historiallinen artikkeli on syntynyt Veijo Kaupisen tekemän haastattelun pohjalta. Siinä Toivo Mäkisen muisteluiden kautta syntyy aikalaiskuva Helsingin Töölössä sijainneen sepän pajan elämästä 1900-luvun eri vuosikymmenillä.

Kaisa Vähähyyppä aloitti Tekniikan museon johtajana kuluvan vuoden alussa. Uusi joh-

taja haluaa lisätä museon tunnettavuutta maan rajojen sisällä. Se mitä muuta Kaisa Vähähyyppä odottaa uudelta työltään, selviää lehden loppupuolella.

Tässäkin Tekniikan Waiheita -lehden numerossa liikutaan siis tekniikan kentällä varsin laajasti: eri aihepiirien välillä sekä mennessä että nykyhetkessä.

Sampsa Kaataja

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 31 €/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Tuija Mikkonen, tuija.mikkonen@luukku.com tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2). Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse osoitteen tw.taitto@ths.fi. Normaali-postissa lähtettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta.

Aineiston jättö numeroon 3/2006 11. elokuuta ja numeroon 4/2006 3. marraskuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä ja kuvien julkaisuoikeudesta vastaa kirjoittaja. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja toimitusohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/kirjojeet.htm>.